

Крис Грийнхалч „Коко и Игор“

В неделя сутринта, деня на своята смърт, Коко излиза да се повози.

Това е единственият ден от седмицата, в който с позволява да излезе от магазина. Загърната в палто от груба вълна заради януарския студ, тя се е настанила до прозореча зад шофьора. Лицето, отразено в огледалцето за обратно виждане, е на жена в края на осемдесетте. Очите ѝ са кръвясали, а миглите – дълги като на щраус. Дълбоко набраздената кожа е мургава и загрубяла от прекалено много слънце и злоупотреба с цигари.

– Накъде, госпожице?

– Няма значение. Просто карай.

Набрала скорост, колата се понася с равномерно ръмжене по паветата. Свита на задната седалка, Коко усеща у себе си някаква празнота. Седалките миришат на кожа. Студенината им се просмуква в костите.

– Много неприятно, нали? – проговаря шофьорът.

– Кое?

Той пуска кормилото, за да махне неопределено с ръце.

– Това.

Коко мърмори нещо, докато наглася очилата си. Едва сега забелязва необичайното спокойствие отвън. Дърветата се извисяват, самотни като призраци. Камбаните на „Мадлената“ бият глухо, за да изпратят вълни на съчувствие към унилия църковен звън из центъра на Париж.

Постепенно осъзнава нещо шокиращо. Улиците са засипани от мъртвите тела на безброй птици. Най-вече гълъби. Потръпвайки нервно, тя поглежда бързо първо на едната страна, сетне на другата. Когато проговаря, чертите на лицето ѝ се разтягат подобно на сянка:

– Спрете! Искам да слеза.

Шофьорът спира край бордюра. Козирката на фуражката му одрасква покрива, докато бърза да ѝ помогне да слезе от колата. Макар да е жизнена за възрастта си, тя все пак е доста крехка и се нуждае от подкрепата на младата мъжка ръка, когато стъпва върху паважа.

Очите ѝ проблясват за миг, докато хвърля поглед наоколо. Улицата е покрита с вкочанени птичи тела, вирнали бодливи крачка. С неестествено превити криле, сивкави на цвят, с люлякови петънца по тялото и преливащи като дъга ивици около шийките, те лежат с леко разтворени човки, извили главици на една страна. Пера от крилата на една мъртва птица потрепват лениво край стъпалото на Коко.

Господи! През тялото ѝ преминава тръпка на отвращение. За миг ѝ се струва, че ще припадне.

Малко по-нататък забелязва още по-голяма касапница. Сухият басейн на един фонтан е препълнен с парцаливи птичи трупове. Още смълчани пернати топчици са пръснати по пясъка на алеите.

– Какво е станало? – пита тя, объркана и разстроена.

– Кметът разпореди чистка. Цапат града, блъскат се в стъклата на автомобилите, разнасят зарази... – отвръща делово младият мъж. – Писаха във вестниците – добавя той, като се опитва да не допусне нотка на укор в гласа.

– Но как са...? – Жестикулирайки с ръка, тя прави опит да изрази покрусата си от мащаба на случилото се.

– През нощта са пръснали отрова из водните площи в парка – отвръща шофьорът. – Силна колкото да изтрови гълъбите. – Потрива ръце в черни ръкавици. Облечен в тънка ливрея с монограма на хотел „Риц“, момъкът започва да зъзне. Забелязва желанието ѝ

да научи повече и добавя: – Избрали са съботната нощ, за да почистят по-лесно улиците в неделя сутрин.

Чак сега Коко забелязва малочислената армия машини за почистване, която бръмчи усърдно из пустия център на града. Вижда мъже в бледосини работни комбинезони, заети с изпълнението на зловещата задача по смятане на мъртвите птици. Приличат на някакви отвратителни крупиеца, които събират на куп жетони от масата, казва си тя.

Коленете ѝ омекват и се вижда принудена да хване стоманеното перило в края на тротоара. По ръкавиците остават мънички парченца ръжда. От гърлото ѝ се надига глас, нещо като несъзнателна глъч, тъничко жужене, подобно на шум в ушите.

– Моля, госпожице? – Шофьорът накланя глава в усилие да я чуе, но правилно решава, че думите ѝ не са предназначени за него.

Мисълта ѝ се насочва към Игор и неговата колекция от птици. Колко опечален би се почувствал при вида на това унищожение, колко ужасен!

Смайва я мисълта за това колко много ѝ липсва, дори в този момент. През годините, един по един, нейните партньори измират пред очите ѝ, за да я оставят накрая стара и самотна. Но той е още жив. Чудна работа, казва си тя, почти всички измряха, а те двамата са все така живи. Спомня си с нежност лятото, което прекараха заедно във вилата ѝ „Бел Респиро“. Цели петдесет години са минали от тогава.

Изненадва я острото чувство на загуба. Цяла потъва в някаква празнота. Светът ѝ се струва толкова кух, че ако го чукнеш отвън, сигурно ще закънти.

Шофьорът чака търпеливо да чуе следващите ѝ думи.

– Госпожице?

– Какво? – пита разсеяно възрастната жена.

Върната към действителността, тя си дава сметка за присъствието на дърветата под формата на изтъняла мрежа от клонки, както и за тишината, настъпила след спирането на камбанния звън. Бърчи лице в гримаса, когато вонята на леш нахлува в ноздрите ѝ.

– Студено ми е – казва тя и потръпва. Пръстите са се вкочанили в ръкавиците. Придърпва плътно палтото и дава знак, че иска да се върне в колата.

Докато се отдалечават бързо от бордюра, тя опитва да фокусира подскачащия си образ в ръчното си огледалце.

– Намалете! – мърмори пътничката. – Закъде сте се разбързали? – В главата ѝ отново се разнася онова жужене – също като затворена в буркан оса.

Изведнъж я обзема непреодолимо желание да съзре някакъв цвят в този напълно лишен от колорит зимен ден. Даже блясъкът на безвкусните реклами изглежда помръкнал. Прокарва с трепереща ръка върха на червилото по очертанията на устните си. Оцветени в яркочервено, те внасят ведър елемент в унието на утринта. Но когато изхлузва ръкавиците, съзира пръстите си – възлести и съсухрени. Гледа ги отвратена, сякаш са птичи нокти, сякаш пигментните петънца по тях са оставени от проказа.

Коко ненавижда факта, че е стара. Отвращава я неговата неизбежност, неумолимостта, с която се налага, също като пожълтяването на дърветата или настъпването на студа. Бидейки без никакво усилие женствена през целия си живот, сега не се чувства като истинска жена, а по-скоро като пореден, предназначен за единение с пръстта колет с кости и кожа. Толкова бързо стана всичко. Целият ѝ живот е една мъгла, изтекла нанякъде, също като града, който бяга сега покрай прозореца на колата.

Връщат се в „Риц“, където Коко държи апартамент. Шофьорът я придружава през широката въртяща се врата.

– Вече мога и сама – освобождава го тя. – Не съм саката.

Мобилизирал цялата си толерантност и чувство за уважение, младежът докосва фуражката с върховете на пръстите си и се връща при колата отвън. Коко усеща промяната в температурата, когато затопленият въздух близва лицето ѝ. Тръгва през фоайето, в което една прахосмукачка описва гигантски дъги върху пода. Внимава да не се спъне в кабела ѝ.

– Добро утро, госпожице Шанел – тържествено гука дежурният през плота на рецепцията.

Предпазливо и без да вдига глава, тя прави леко движение с ръка. Тая жица тук, тя отлично съзнава това, също като хлъзгавата восъчна политура на пода, и килимите, дето ѝ мъкнат в стайте, има за цел да я спъне. Убедена е, че всички са си поставили задачата да я унищожат. Усмивва се при мисълта, че за пореден път е осуетила плановете им. Още един опит да я убият е осуетен.

Докато приближава вратата на асансьора, в ноздрите я удря миризма откъм кухнята. Сега пък аспержи. Ако не е това, ще бъде чесън или естрагон. Вечно вони на нещо. Оня метр д'отел е виновен. Нарочно го прави, сигурна е. Колко пъти му казва, че е отвратително да ѝ мирише на хорската храна. Но той не иска и да чуе. Повече от ясно е, че това е неговият начин да я тормози, част от стратегията му да я изгони оттук.

Асансьорът зейва срещу ѝ ненаситна паст. Вратите му засмукват въздуха, докато се затварят зад гърба ѝ.

Камериерката Селен вече е тук и оправя леглото на своята господарка. Ключът изстърква в бравата и Коко отваря вратата към своите покои. Застанала мирно, камериерката ѝ пожелава добро утро. Без да се спира, Коко я измерва с поглед от глава до пети.

– Косите ти са прекалено дълги, момиче, а полата прекалено къса.

Селен се усмивва почтително, като докосва диадемата и придърпва ръба на миниполата си надолу. Знае, че я поднасят.

– Модата е такава – отвръща тя.

– Ти пък какво разбираш от мода? – сопва се Коко.

Обидена, Селен се връща към работата си около леглото. Но Коко я спира с ръка върху рамото и казва по-меко, почти умолително:

– Много съм уморена. – Търси опора върху една от бронзовите топки по ъглите на леглото и съзира ужасяващото си скъсено тяло, отразено в сферичната ѝ лъскава повърхност. Завива ѝ се свят. – Искам да си легна – добавя тя.

Камериерката кимва в отговор. Устните ѝ се разделят в усмивка. Коко сваля палтото и очилата, събува с усилие обувките, като търка крака един в друг. След това присяда върху ръба на леглото и отпуска глава върху възглавницата. Тялото ѝ се напъга леко, докато прибира нозе върху леглото.

Никога не се е чувствала до такава степен изтощена. Гледката на измрелите птици я потиска силно. Стомахът се бунтува. Защо бе нужно да види точно това през единствения си свободен ден? Има нужда от почивка, преди да се върне на работа утре. Чакат я цял куп неща. Едва е завършила пролетната колекция, а вече я притискат да предаде проектите за лятната. Напрежението не стихва. С всяка изминала година става все по-нетърпимо. Умът ѝ е зает с програмата за предстоящата седмица, подробностите се блъскат в непоносима плетеница. Главата ѝ започва да бръмчи, усеща болка в раменете. Кръвта тече мудно към пръстите на ръцете и краката.

Затваря очи, мъчи се да извика спомена за месеците, прекарани със Стравински в нейната вила. Най-великият композитор на столетието живее с най-прочутата моделиерка и производителка на парфюми. Кому би минало през ума тогава? И кой би повярвал сега?

Нишките на днешните тревоги бавно се разплитат, за да пропуснат спомените за слънце и птича песен, върнатите към живот конвулсивни звуци от пианото. Неговите ритми се вливат неусетно в тези на собственото ѝ дишане, докато сама потъва в изпълнено от видения безсъзнание, а сетне – в дълбок сън.

Час по-късно се събужда с усещането за остра болка, която тръгва от средата на гръдния кош. После бързо плъзва по ръцете. Притиска черепа откъм темето. Страх изпълва тялото ѝ. В главата прозвучава сигнал за тревога. Оглежда се. Най-напред вижда белите стени на стаята, а после масичката край леглото. Върху нея има пълна с вода чаша, настолна лампа с абажур и триптих – икона, подарена ѝ от Стравински преди половин век.

Белите стени. Масичката край леглото. Иконата. Обзета от паника, Коко прави опит да се ориентира с помощта на тези изходни точки. Но не успява.

Нещо се преобръща внезапно вътре в нея. Очите ѝ са като на диво животно. Паниката я завладява напълно.

– Изправи ме бързо! – виква тя към момичето, което притичва от съседната стая. Има усещането, че се задушавя. – Не мога да дишам. – Очите са разширени от страх. Гласът прозвучава някак безпльтен в собствените ѝ уши. Пръстите опъват бисерната огърлица, сякаш е виновна за недостига на въздух. И ето че помещението започва неударжимо да се върти, превръща се в шеметна бъркотия. Внезапно избилата по кожата пот издава остър мирис на страх. Чертиците в ирисите на очите ѝ сякаш се огъват на колелца.

Селен грабва спринцовка и счупва с усилие горната част на ампула седол.

– Няма страшно. Вече съм тук. Всичко ще се оправи!

Погледът на Коко е привлечен към един от ъглите на стаята. От кожата ѝ изчезва всякакъв намек за цвят. Пръстите губят чувствителност. Остър звук реже ушите.

– Убиват ме! – успява да изрече тя със сподавен вик.

В същия момент усеща нещо необратимо да я обгръща. В онази частица от секундата, докато смъртта я завладява, когато последните атоми кислород напускат мозъка, върху ретината на очите ѝ се отпечатват милиони образи.

Образите са ярки като в огледало, със сияйната светлина на съновидение. И в този сетен миг на яснота тя го вижда, приведен да я целуне, вижда отново неговите черни очи.

Промълвя неясно:

– Значи, това е то!

Сетне потъва в мълчание. Лицето ѝ загубва очертанията си. Около себе си вижда единствено мрак. Всичко изчезва.

Твърде късно. Селен почти допира ръката на Коко с иглата. Отпуска внимателно спринцовката. С едно спокойствие, което я смайва, тя склапя очите на Коко.